

WERKTUIG - PNTHEATER

Beste leerkracht,

Binnenkort ga je met je groep naar de voorstelling **Werktuig** van theatergroep **PNTheater**. We vragen je om de leerlingen hier op voor te bereiden door middel van dit lesmateriaal, dat bestaat uit een prezi (diapresentatie op het white board) en deze begeleidende docentenhandleiding. Dit lesmateriaal sluit nauw aan op het leergebied kunstzinnige oriëntatie, specifiek kerndoel 55; de leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.

Voorbereiding

De voorbereiding in de klas geeft de leerlingen de mogelijkheid om zich middels vragen of doe-opdrachten alvast in het thema van de voorstelling te verdiepen. Ze krijgen hierdoor de gelegenheid een eigen idee of mening over het thema te formuleren.

Reflecteren

Door de voorstelling na te bespreken kunnen de leerlingen hun ervaring en mening delen met anderen. Door het reflecteren ervaart men dat ieder een eigen mening, ervaring en beleving heeft. Het leidt tot inzicht, smaak, kennis over theater en ondersteunt hiermee de culturele ontwikkeling.

Prezi

Voordat je met de leerlingen de prezi doorneemt is het goed om deze eerst zelf te bekijken. Door het stellen van vragen worden de leerlingen uitgedaagd tot een creatief denkproces. Moedig de leerlingen aan om in gesprek te gaan met andere leerlingen of om hun antwoorden te delen met de groep.

We wensen je veel plezier met de voorbereiding, de voorstelling en de reflectie.

STT-producties
Impresariaat voor jeugdtheater en cultuureducatie

WERKTUIG - PNTHEATER

THEMA

De voorstelling *Werktuig* heeft als thema vriendschap. Hoe maak je nieuwe vrienden.

INHOUD

De prezi bestaat uit 4 onderdelen:

- 1 Voorbereiding
- 2 Naar het theater
- 3 Reflectievragen
- 4 Doe-opdracht

WERKWIJZE

 = ACTIE, DOORKLIKKEN
MET PIJLTJE NAAR RECHTS

De cursieve tekst is terug te vinden in de online prezi.

START PREZI - BEGINSCHERM

Start de prezi via deze link [prezi - Werktuig \(klik\)](#)

Het beginscherm is een totaalbeeld van de flyer van de voorstelling en de drie hoofdonderwerpen van de prezi. Een flyerbeeld laat zich lezen als een verhaal. De titel van een theatervoorstelling geeft vaak de kern van de voorstelling weer.

Vragen: Wat zie je allemaal op de flyer?
Waar denk je dat de voorstelling over gaat?

DIA 1 VOORBEREIDING

1 VOORBEREIDING

Instructie: Lees de tekst hardop voor.

Erik verhuist met zijn ouders naar Guisbalg, een dorp waar nooit iets gebeurt. Maar dan ontmoet hij Jan. Jan neemt Erik op sleeptouw en samen ontdekken de jongens een verlaten schuur. Op een nacht kijkt Erik met zijn verrekijker uit zijn raam en ziet er licht branden. Het wordt echt spannend als ze een opdracht vinden!

DIA 2 VRAAG

Vraag: Verhuizen is... leuk? Spannend? Eng? Avontuurlijk?

Laat de kinderen zich inbeelden wat verhuizen kan betekenen voor vriendschap, familie, burens en avontuur.

DIA 3 VRAAG

Vraag: Hoe kan je vrienden maken als je nog niemand kent?

Extra vragen: Hoe ontstaat vriendschap?
Hoe leg je contact met andere kinderen?
Waarom is het fijn om vrienden te hebben?

DIA 4 VRAAG

Vraag: Jan en Erik spelen samen met gereedschap.
Wat zou jij willen doen of willen meemaken met je nieuwe vrienden?

WERKTUIG - PNTHEATER

DIA 5

Instructie: Lees de onderstaande tekst samen met de klas.

In het dorp Guisbalg staat een geheimzinnige schuur. Erik en Jan vinden bij de schuur een opdracht. Het blijft niet bij deze ene opdracht.

DIA 6 VRAAG

Vraag: Ken je zelf ook een geheimzinnige plek in jouw dorp, stad of straat?

Extra vragen: Hoe ziet die plek eruit?
Wanneer vind jij een woning, gebouw of schuur spannend?

DIA 7 VRAAG

Vraag: De schuur in de voorstelling is extra spannend door de geluiden. Wanneer is een geluid spannend?

Extra vraag: Maakt het uit of je het geluid overdag of 's nachts hoort?

DIA 8 VRAAG

Vraag: Hoe weet jij of een schuur bewoond of onbewoond is?

Extra vragen: Zou je naar binnen durven gaan in een onbewoonde schuur?

DIA 9

Bekijk samen de teaser van de voorstelling Werktuig - PNTheater

DIA 10

2 NAAR HET THEATER

Binnenkort ga je met je klas een voorstelling zien. Bij een theatervoorstelling gelden een paar regels. Het is voor de toneelspelers heel fijn als je je daaraan houdt.

Bekijk samen het filmpje *Naar het theater*.

Hierin wordt behandeld wat niet en juist wel mag in het theater.

WERKTUIG - PNTHEATER

DIA 11

3 REFLECTIEVRAGEN (na de voorstelling)

Neem eerst de vragen uit de prezi door, voordat je met de leerlingen gaat reflecteren. Je kunt naar eigen inzicht vragen of doe-opdrachten toevoegen. Zo kun je bijvoorbeeld de leerlingen emoties of personages uit de voorstelling laten uitbeelden.

Je bent naar de voorstelling Werktuig van PNTheater geweest. Wij zijn benieuwd wat je ervan vond.

DIA 12

FEITEN

Starten met feitelijke vragen helpt de leerlingen in hun denkkraft.
Daarnaast kun je inventariseren wat de leerlingen hebben gezien.

Vraag: *Wat is de kern van het verhaal?*

Antwoord: Het verhaal gaat over twee jongens. Eén van hen schreef geheimzinnige opdrachten uit, en zei dat deze van een man in de schuur waren. Hij deed dit omdat hij niet wilde dat zijn vriend het spelen met hem saai zou vinden.

Vraag: *Welke personages spelen een rol in het verhaal?*

Antwoord: Je hebt in ieder geval Erik en Jan gezien. Maar er waren nog meer personages in het verhaal waar je tenminste over gehoord hebt: Eriks vader met zijn gekke speeches, Jans vader die het pakket aan hem geeft, mevrouw de Vries die veel verhalen kent, de politieagent die Erik niet gelooft, en natuurlijk de man in de schuur.

Vraag: *Wat was er op het podium te zien?*

Antwoord: Er was een maquette van een schuur, en een heleboel gereedschap.

Extra vraag: Van het gereedschap werden weer nieuwe dingen gemaakt. Weet jij nog welke?

DIA 13

ERVARING

Bied de leerlingen de ruimte om hun mening, ervaring en beleving te delen met de groep.

Vragen: *Vond je de voorstelling spannend of grappig, of beide? En waarom?
Hoe probeerde Erik zijn vriendschap met Jan spannend te maken?
Waarom deed Erik dat?**

***Antwoord:** Erik was bang dat Jan hem saai zou vinden, en bedacht daarom geheimzinnige opdrachten.

WERKTUIG - PNTHEATER

DIA 14

VERBINDING

Nodig de leerlingen uit om een verband te leggen tussen het thema uit de voorstelling en hun eigen leven. Onderstaande vragen dagen de leerlingen uit om het thema uit te lichten. Hun persoonlijke ervaring met het thema zal hierbij het uitgangspunt zijn.

De vriendschap van Erik en Jan bestaat uit fantaseren over avonturen en spannende dingen. Zij speelden met gereedschap en maakten daar nieuwe objecten van.

Vragen: *Hoe ziet jouw vriendschap eruit? Waar en waarmee spelen jullie?*
Extra vragen: *De voorstelling heet 'Werktuig'. Werktuig betekent gereedschap. Welke werktuigen ken je? Wat kun je allemaal doen met werktuigen? Zou jij ook een gereedschapskist willen hebben? Erik denkt dat zijn vriend Jan hem saai vindt en heeft daarom opdrachten verzonnen. Wat zou jij doen als je Erik was?*

DIA 15

4 DOE-OPDRACHT

*Bouw een maquette van je dorp, wijk of straat.
Presenteer je zelfgemaakte kaart aan de klas.*

Instructie: Laat de leerlingen alleen of in tweetallen in 15 minuten tijd met willekeurig materiaal uit de schooltas en het etui een maquette bouwen.
Tijd: ca. 15 minuten bouwen
ca. 30 minuten presenteren (3 minuten per tweetal)
Benodigheden: materiaal uit het etui en de schooltas, zoals pennen, liniaal en boeken of kies voor materiaal uit het klaslokaal

In de voorstelling vertellen Erik en Jan hoe het dorp Guisbalg eruit ziet. Vertellend bouwen zij met gereedschap een maquette van het dorp. Specifieke eigenschappen van het gereedschap worden gebruikt om plekken in het dorp te symboliseren. Een vijl (het hoogste punt van het dorp) is de kerktoeren. Een stuk blauw tape is het kanaal. Kwasten zijn bomen en een borstel van een bezem is het bos. Op een landkaart of een maquette zijn nooit alle dingen te zien die er in werkelijkheid ook zijn. Cartografie is de kunst van het weglaten. Door belangrijke informatie visueel te maken, kan de lezer van de kaart zich oriënteren.

Welke informatie over jouw dorp, wijk of straat is belangrijk?
Hoe kun je die zichtbaar maken? In de presentatie leg je uit waarom deze informatie belangrijk is, en waarom je voor een bepaald voorwerp hebt gekozen.

Voorbeelden: Een pen is recht, net als een straat. Een rol tape is rond, net als een rotonde. Gummetjes hebben met een beetje fantasie de vorm van huizen.

BEGINSCHERM

EINDE PREZI

WERKTUIG - PNTHEATER

EXTRA DOE-OPDRACHT I

In de voorstelling maken de spelers geluiden met werktuigen om het verhaal te versterken. Deze werkwijze kan ook voor de leerlingen een speelse ingang zijn om een scène vorm te geven.

Appelwaarden: concentratie, verbeeldingskracht, waarnemingsvermogen, timing en durf.

Tijd: voorbereidingstijd 15 minuten. Per drietal ongeveer 3 minuten presenteren.

Benodigdheden: materiaal om geluiden te maken. Bijvoorbeeld een rol tape, een doosje met schroeven, hout, schuurpapier en steeksleutels.

Opdracht:

De leerlingen werken in drietallen. Per groep is er één verteller, één geluidsman en één speler. Samen beelden zij een korte scène uit. In de scène wisselen vertelling, geluid en pantomime elkaar af en versterken ze elkaar. Het materiaal om geluid te maken wordt op een aparte tafel neergezet die naast het speelveld staat. De verteller richt zich direct tot het publiek. De speler beeldt de vertelling uit. De geluidsman voegt geluiden toe.

Onderstaande link is bedoeld als inspiratie voor de leerkracht:

[Bekijk dit filmpje op YouTube](#)

Voorbeeldscène:

Verteller: Erik is op weg van school naar huis. Hij loopt langs een schuur.

Speler komt het speelveld opgelopen.

Verteller: Als hij in de buurt van de schuur komt, hoort hij een raar geluid.

Speler stopt midden op het speelveld.

Geluidsman schudt de doos met schroeven.

Verteller: Erik besluit te gaan kijken wat er in de schuur is. Hij loopt over het grind richting de schuur.

Speler loopt langzaam.

Geluidsman schuurt bij elke stap het schuurpapier tegen elkaar.

Verteller: Erik opent de deur van het hek.

Speler beeldt uit dat hij een hek opent.

Geluidsman trekt een stuk tape van de rol.

Verteller: Dan ziet Erik een pakket voor de schuur liggen.

Speler pakt pakket op en luistert.

Geluidsman tikt met twee steeksleutels tegen elkaar.

Verteller: Dan hoort Erik een hard geluid.

Geluidsman slaat twee stukken hout tegen elkaar.

Verteller: Erik rent terug.

Speler rent terug, opent het hek en loopt van het speelveld.

Geluidsman wrijft het schuurpapier vlug tegen elkaar, en trekt een stuk tape van de rol.

WERKTUIG - PNTHEATER

EXTRA DOE-OPDRACHT 2

Naast persoonlijke reflectie biedt de voorstelling ook mogelijkheden om in gesprek te gaan met een of meerdere thema's, zoals erbij (willen) horen, vriendschap en vertrouwen. Om over deze thema's in gesprek te gaan kun je gebruik maken van stellingen. De leerlingen moeten hier 'ja' op 'nee' op antwoorden. De leerkracht kan hen vragen om hun keuzes toe te lichten.

Erik heeft de opdrachten zelf geschreven, omdat hij bang was dat Jan hem saai zou vinden, en niet bevriend met hem wilde zijn.

Voorbeelden van stellingen zijn:

- Erik had de opdrachten niet zelf mogen schrijven.
- Erik had Jan moeten vertellen dat hij de opdrachten zelf geschreven heeft.
- Ook als het spelen soms saai is kun je goede vrienden zijn.
- Het is Eriks schuld dat de schuur afgebrand is.
- Het is Jans schuld dat de schuur afgebrand is.

Stel je voor dat er echt iemand in de schuur was die de opdrachten stuurde. Hadden de jongens hem dan zomaar moeten helpen?

- Als iemand je om hulp vraagt, dan moet je altijd proberen te helpen.

Er kan een discussie ontstaan over wanneer iemand te vertrouwen is. Dat kan voor iedereen verschillend zijn en juist die verschillen kunnen interessant zijn. Vraag de leerlingen vooral hun mening toe te lichten.